

Asianro 479/01.01.03/2020

§ 109**Yt-neuvottelut ja lomautus**

Kaupunginjohtaja Ari Korhonen:

Kaupunginhallitus päätti 30.3.2020 seuraavat periaatteet kaupunginvaltuuston päättämään henkilöstösäästöön liittyvän lomautuksen toimeenpanemiseksi:

- lomautusilmoitukset pyritään antamaan mahdollisimman pian
- lomautus on enintään 2 vk
- lomautus lähtökohtaisesti koskee koko kaupunkia, mutta se toimeenpannaan niissä yksiköissä, joissa se tehtävien ja palvelutuotannon näkökulmasta on mahdollista ja että lomautuksesta syntyy kokonaistaloudellinen säästövaikutus
- lomautusilmoitus peruutetaan, jos palvelutarve tulee sitä edellyttämään

Lisäksi kaupunginhallitus päättää käynnistää yt-neuvottelun koronavirustilanteen aiheuttaman taloudellisen ja tuotannollisen syyn vuoksi. Yt-neuvotteluissa työnantajaa edustaa kaupunginjohtaja, henkilöstöpäällikkö ja keskusten johtajat.

YT neuvotteluiden taustalla oleva tilanne

Maailmanlaajuinen koronaviruspandemia aiheutti sen, että valtioneuvosto on todennut Suomen olevan poikkeustilassa 17.3.2020 lukien ja antanut poikkeustilaa koskevat asetukset 18.3.2020, jotka eduskunta on hyväksynyt.

Suomen hallituksen linjaamat toimenpiteet

Varhaiskasvatuksen toimintayksiköt ja niiden yhteydessä järjestettävä esiopetus pidetään toiminnassa. Näin turvataan yhteiskunnan toiminnan kannalta kriittisten alojen henkilöstön lasten pääsy varhaiskasvatukseen ja mahdollistetaan vanhemmille työssäkäynti. Valtioneuvosto linjaa, että ne vanhemmat ja huoltajat, joiden on mahdollista järjestää lapsen hoito kotona, menettelevät niin.

Koulujen, oppilaitosten, yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen sekä kansalaisopistojen ja muun vapaan sivistystyön tilat suljetaan ja lähiopetus niissä keskeytetään. Poikkeuksellisesti kuitenkin järjestetään koulussa järjestettävä esiopetus sekä perusopetuksen 1-3 luokkien lähiopetus niiden vanhempien lapsille, jotka työskentelevät yhteiskunnan toiminnan kannalta kriittisillä aloilla. Lisäksi poikkeuksena järjestetään erityisen tuen päätöksen saaneiden oppilaiden lähiopetus sitä tarvitseville, kuitenkin niin että ne vanhemmat ja huoltajat, joiden on mahdollista järjestää lapsen hoito kotona, menettelevät näin. Edellä mainitut järjestelyt tulevat voimaan keskiviikkona 18.3.2020.

Lähiopetuksen sijaan kaikkien yliopistojen, ammattikorkeakoulujen sekä ammatillisen koulutuksen, lukiokoulutuksen ja perusopetuksen järjestäjien opetus ja ohjaus järjestetään mahdollisimman laajalti vaihtoehtoisilla tavoilla, muun

muassa etäopiskelua, erilaisia digitaalisia oppimisympäristöjä ja -ratkaisuja sekä tarvittaessa itsenäistä opiskelua hyödyntäen.

Ylioppilastutkinnon kokeet toteutetaan 13.3.2020 julkaistussa tiivistetyssä aikataulussa 23.3.2020 mennessä huomioiden terveysturvallisuuden antamat määräykset.

[Valtioneuvoston linjaus suosituksista varhaiskasvatuksen, esiopetuksen, perusopetuksen, lukio- ja ammatillisen koulutuksen, korkeakoulutuksen, vapaan sivistystyön sekä taiteen perusopetuksen järjestäjille koronavirustartuntojen leviämisen hidastamiseksi](#) (OKM tiedote 16.3.2020)

Rajoitetaan julkiset kokoontumiset kymmeneen henkilöön ja suositellaan välttämään tarpeetonta oleilua yleisillä paikoilla.

Suljetaan valtion ja kuntien museot, teatterit, Kansallisooppera, kulttuuritalot, kirjastot, kirjastoautot, Kansallisarkiston asiakas- ja tutkijasalipalvelut, harrastustilat ja –paikat, uimahallit ja muut urheilutilat, nuorisotilat, kerhotilat, järjestöjen kokoontumistilat, vanhusten päivätoiminta, kuntouttava työtoiminta ja työkeskukset. Suositellaan yksityisen ja kolmannen sektorin toimijoiden sekä uskonnollisten yhteisöjen toimivan samoin.

Kielletään vierailut vanhusten ja muiden riskiryhmien asumispalveluyksiköissä.

Kielletään ulkopuolisten vierailut hoitolaitoksissa, terveydenhuollon yksiköissä ja sairaaloissa pois lukien tapauskohtaisesti arvioiden kriittisesti sairaiden ja lasten oireettomat läheiset, saattohoidossa olevien läheiset sekä puoliso tai tukihenkilö synnytysosastolla.

Julkisen sektorin työnantajat määräävät ne julkisen sektorin työntekijät etätööhön, joiden työtehtävät sen mahdollistavat.

Toimintaohjeena yli 70-vuotiaat velvoitetaan pysymään erillään kontakteista muiden ihmisten kanssa mahdollisuuksien mukaan (karanteenia vastaavat olosuhteet), poislukien kansanedustajat, valtiojohto ja kunnalliset luottamushenkilöt.

Lisätään sosiaali- ja terveydenhuollon kapasiteettia julkisella ja yksityisellä sektorilla. Samanaikaisesti vähennetään kiireetöntä toimintaa. Yksityisen sektorin kapasiteetti otetaan yhteiseen käyttöön tarpeen mukaan. Samaan aikaan joustetaan lakisääteisistä määräajoista ja velvoitteista.

Kasvatetaan korona-testauskapasiteettia. THL tukee alueita tältä osin.

Kriittisen henkilöstön osalta poiketaan työaikalain ja vuosilomalain säännöksistä sekä yksityisellä että julkisella sektorilla.

Varaudutaan velvoittamaan erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon sekä sisäisen turvallisuuden koulutettuja ammattihenkilöitä tarpeen mukaan töihin.

Ihmisten liikkumista voidaan rajoittaa henkeä ja terveyttä uhkaavan vakavan vaaran vuoksi.

Kansanterveyden ja terveysturvallisuuden vuoksi aloitetaan valmistelu Suomen rajojen sulkemiseksi pikaisella aikataululla kansainvälisiä velvoitteita noudattaen. Keskeytetään matkustaja- ja henkilöliikenne Suomeen niin pian kuin mahdollista, lukuun ottamatta Suomen kansalaisten ja Suomessa asuvien henkilöiden paluuta. Suomen kansalaisten ja Suomessa asuvien henkilöiden ei pidä matkustaa ulkomaille. Suomalaisille matkailijoille suositellaan välitöntä paluuta Suomeen. Pohjois- ja länsirajan yli sallitaan välttämätön työssäkäynti ja muu välttämätön asiointi. Tavara- ja rahtiliikenne jatkuu normaalisti.

Ulkomailta palaavat suomalaiset ja Suomessa pysyvästi asuvat henkilöt ohjataan kahden viikon karanteenia vastaaviin olosuhteisiin.

Ulkomailta palaavien tulee sopia työhön paluunsa ajankohdasta ja kahden viikon poissaolosta yhdessä työnantajansa kanssa.

Puolustusvoimat turvaa toimintansa jatkuvuuden ja valmiuden kaikissa tilanteissa. Muita viranomaisia valmistaudutaan tukemaan tarpeen mukaan.

Valtioneuvosto on lisäksi rajoittanut liikkumista Uudellamaalla, sulkenut ravintolat, kahvilat ja vastaavat. Aluehallintovirasto on päätöksellään 17.3.2020 kieltänyt yli 10 henkilön kokoontumiset. Uudenmaan sulku on purettu 15.4.2020.

Tällä hetkellä tilanteen ennakoidaan jatkuvan ainakin kesään saakka. Ennusteet eivät kuitenkaan perustu suoraan tutkittuun tietoon, koska empiiristä tietoa koronavirusepidemian / pandemian osalta ei ole.

Toiminnalliset vaikutukset

Raision kaupungissa toiminta ja palvelukysyntä on hiljentynyt eri toimialoilla. Kirjasto, uimahalli ja liikuntapaikat ovat suljettuja. Myös kaupungintalon asiakaspalvelupisteet ovat suljettuja. Koulut ovat etäopetuksen piirissä poislukien osa 1-3-luokkalaisista, jotka ovat lähiopetuksessa. Raisio-opistolla ei ole opetusta. Päivähoidossa hoidettavien määrä on pudonnut noin neljännekseen. Oletuksena on, että kaikilla toimialoilla sosiaali- ja terveydenhuoltoa lukuun ottamatta palvelukysyntä on hiljentynyt.

Sosiaali- ja terveystoimessa on taas varauduttu koronavirustilanteen pahentumiseen ja suojattu riskiryhmät. Sosiaali- ja terveystoimessa työmäärä on ollut kasvussa toiminnallisten järjestelyiden vuoksi sekä myös kasvavien häiriöpalveluiden vuoksi.

Henkilöstösiirtoja on toteutettu siten, että sosiaali- ja terveyspalveluiden piiriin on siirretty kaupungissa kolmisenkymmentä henkilöä. Myös joitakin työn keskeytyksiä on peruttu. Työllisyyspalveluyksikkö toteuttaa ruokakassi –palvelua ikäihmisille ja pienessä määrin muille riskiryhmille. Koko kaupungin viestinnän tueksi on siirretty yksi henkilö kirjastolta.

Taloudelliset vaikutukset

Tällä hetkellä on tunnistettu kaupungin osalta ja kuntien yhteisissä keskusteluissa mm. seuraavat osa-alueet ja niihin liittyvät vaikutukset:

- Kunnallisverotuloja jää saamatta lomautuksista ja irtisanomisista johdun sekä työllisyyden heikkenemisestä, koska palkkatulot tulevat pienentymään.
- Yritysten maksamat yhteisöverojen tuotot tulevat pienentymään kysynnän heikennyttyä.
- Sosiaali- ja terveystalouden menot tulevat kasvamaan palvelutarpeen lisääntyessä. Palvelutarpeen lisääntyminen riippuu koronatilanteen kehityksestä. 1 %:n kustannusnousu vastaa noin miljoonaa euroa.
- Kaupungit maksutuotot tulevat vähentymään yksiköiden sulkemisen, palveluiden peruuntumisen, myyntituottojen vähenemisen sekä muiden mahdollisten maksuhelpotusten osalta.
- Lisäksi huomioon tulee ottaa lisääntyvät kustannukset varautumisen, sairaspöytäkirjojen, muun hallinnon osalta (esim. tietohallinnon kustannusten nousu), perustoimeentulo- ja harkinnanvaraisten kustannusten lisääntyminen sekä rahoituskustannusten kasvaminen.
- Erikoissairaanhoidon kustannukset tulevat nousemaan huomattavasti
- Erilaisia tapahtumia perutaan, hankkeita viivästyy ja peruspalveluiden toimintatapoja muutetaan.
- Tiedossa ei myöskään ole, mitkä kustannusvaikutukset tulevat olemaan, kun poikkeustilanteen jälkeen kaikki toiminta aloitetaan täysimääräisesti uudelleen.
- Vaikutuksia tulee myös konsernitulotulojen mahdollisten maksuvaikeuksien ja muiden tulonmenetysten seurauksena

Kuntaliitto antoi uudet verotuloennusteet 3.4.2020 koko vuodelle. Niiden perusteella Raision verotulot olisivat jäämässä 6,0 miljoonaa euroa talousarvioon. Lisäksi sairaanhoitopiiri on esittänyt arvon, jonka perusteella Raisiolle voisi mahdollisesti tulla jopa yli kolmen miljoonan euron lisäys erikoissairaanhoidon kustannuksiin. Pelkästään alkuvuoden perusteella ilman koronatilanteen vaikutusta erityissairaanhoidon kustannukset ovat Raisiossa 7 %:n kasvussa. Lisäksi jo nyt nähdään, että häiriöpalvelukustannukset lähtevät kasvuun muun muassa äkillisten huostaanottotapausten vuoksi.

Muiden toimintojen osalta arvioidaan edelleen, että maksu- ja myyntituotot vähenevät noin 0,6 miljoonaa euroa. Vastaavasti aineiden ja tarvikkeiden osuus pienenee arvon mukaan noin 0,3 miljoonalla eurolla. Muuta säästöä saavutetaan muun muassa sijaistuskustannusten pienentymisellä ja muulla yleisestä palvelutarpeen vähentymisestä aiheutuvalla kustannusten pienentymisellä.

Valtio on tehnyt päätöksen 547 miljoonan euron jakamisesta kunnille. Raision osuus tästä on 2,35 miljoonaa euroa. Tämä summa kuitenkin peritään takaisin vuonna 2021, jolloin sillä ei ole kuntataloutta parantavaa vaikutusta. Lisäksi valtio suunnittelee vielä erityissairaanhoidon korvaamista sairaanhoitopiireille (vain koronapotilaiden hoitamisesta syntyvät kustannukset), yhteisöveron jako-osuuden muuttamista sekä noin 500 miljoonan euron tukipakettia valtionosuuksien korottamalla. Päätökset ja jakomekanismit kuitenkin toistaiseksi puuttavat.

Edellä olleiden seikkojen perusteella on varsin oletettavaa, että talousalijäämä on syventymässä ensimmäisistä arvioista. Koko vuoden osalta koronan aiheuttama taloudellisen tilanteen heikkeneminen voisi olla jopa 10 miljoonan euron luokkaa. Valtion toimenpiteet mahdollisesti pienentävät alijäämää ainakin hetkellisesti.

Raision kaupungin tilinpäätökset ovat viimeisten vuosien osalta alijäämäisiä ja alijäämät ovat kasvamaan päin. Vaikuttaa mahdolliselta, että kaupungin taaseessa olevat ylijäämät kääntyvät alijäämäisiksi vuoden 2020 jälkeen. Tämä merkitsee kuntalain mukaista tasapainottamisvelvoitetta kaupungille tilinpäätöksen 2020 jälkeen. Tasapainotus merkitsee lähtökohtaisesti hyvin alijäämäisen talouden kääntämistä ylijäämäiseksi tilanteessa, jossa verotulot ovat pienentyneet, työttömyys lisääntynyt ja valtio mahdollisesti perii takaisin koronaajan avustuksia joko pienennetyillä valtionosuuksilla tai muulla rahoitusmekanismilla.

Neuvottelu

Lomautuksilla ei tulla tavoittamaan koronan aiheuttamia talouden alijäämää. Lomautus toteutetaan maksimaalisena siellä, missä se on palvelutarpeen näkökulmasta mahdollista taloudellisten vaikutusten pienentämiseksi. Lomautuksen kokonaisuuden priorisoinnissa huomioidaan palvelutarve eli koronaviiruksen aiheuttamat tuotannolliset syyt.

Yt-neuvotteluissa on neuvoteltu huomioiden jo annetut lomautusilmoitukset kokonaisuudessaan 1-4 vk:n mittaisista lomautuksista. Lomautukset pääosin toteutettaisiin viikon mittaisena poislukien ne toimialat, joiden osalta koronatilanne on aiheuttanut palvelutarpeen vähentymistä. Lomautukset on tarkoitus pääosin toteuttaa heinäkuun alkuun mennessä. Neuvottelut asiasta ovat kesken. Tarkoitus on päättää neuvottelut 20.4.2020 Mikäli neuvottelun päättymisen jälkeen on mahdollista, niin esittelijä tekee ehdotuksen kaupunginhallitukselle hallintosäännön 42 §:n mukaisista periaatteista nyt käydyt yt-neuvottelun kohteena olevia lomautuksia koskien.

Lisävalmistelu kaupunginjohtaja Ari Korhonen 20.4.2020:

YT neuvottelu on käyty loppuun 20.4.2020. Liitteenä on neuvoteltu ehdotus lomautuksista sekä lomautusten taloudellisista vaikutuksista.

Kaupunginhallitukselle esitetään seuraavia periaatteita koskien koronatilanteen vuoksi taloudellisesta ja toiminnallisesta syystä toteutettavaa lomautusta:

- lomautukset toteutetaan siten, että yhteensä lomautus voi olla 1-4 vk:n mittainen huomioiden lomautus 1 ja lomautus 2
- lomautuksen pituus riippuu osaltaan toimialan palvelutarpeesta suunniteltuna lomautusaikana
- pääsääntöisesti lomautukset toteutetaan mahdollisimman laajasti koko organisaatiossa 1 vk:n mittaisena heinäkuun alkuun mentäessä liitteissä esitetyn mukaisesti

- sosiaali- ja terveystalveluiden henkilökuntaa ei lomauteta ennen 1.9., vaan 1 vk:n lomautus pyritään toteuttamaan syksyn aikana, mikäli tilanne sen sallii

Liitteet

- 1 Kooste keskuukset
- 2 Lomautuslaskelma kaikki

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Ari Korhonen

Kaupunginhallitus merkitsee neuvottelutilanteen tiedoksi.

Päätös

Esittelijä teki seuraavan muutetun päätösehdotuksen:

Kaupunginhallitus päättää hallintosäännön 42 §:n mukaisesti lomautusta koskevat periaatteet esitetyn mukaisesti.

Kaupunginhallitus hyväksyi muutetun päätösehdotuksen yksimielisesti.

Puheenjohtaja keskeytti kokouksen neuvottelutauon ajaksi tämän pykälän käsittelyn aikana klo 19.29-19.50.

